

Aleksander Hribovšek

predsednik Društva Heraldica Slovenica

☞ Bogdan Sajovic | ☞ Polona Avanzo

»Zastava predstavlja celoten narod in ne aktualne oblasti«

Aleksander Hribovšek je zgodovinar s posebnim zanimanjem za grboslovje in zastavoslovje. Je predsednik Grboslovnega in zastavoslovnega društva Heraldica Slovenica, ki z različnimi dejavnostmi pomaga krepiti zavedanje o pomembnosti državnih simbolov in njihovi pravilni rabi. Z njim smo se pogovarjali prejšnji četrtek.

Ste predsednik Društva Heraldica Slovenica. Kdaj je društvo nastalo in kakšen je njegov namen?

Društvo je bilo ustanovljeno 10. julija 1991 z nazivom Slovenski ščit (grboslovno, zastavoslovno in rodoslovno društvo) in bilo kmalu vključeno tudi v sorodne stanovske in mednarodne organizacije. Namen društva je združevanje tistih državljanov, ki jih družijo zanimanje za slovensko grboslovje, zastavoslovje, rodoslovje, sfragistiko, faleristiko, onomastiko, arhontologijo, nobilistiko, insigniologijo in ikonologijo. Zaradi naglega razvoja društvenih dejavnosti in nastopa v mednarodnih združenjih smo bili leta 1994 prisiljeni spremeniti ime društva iz Slovenski ščit v HGV društvo Heraldica Slovenica.

Koliko članov šteje vaše društvo?

Društvo ima trideset članov. Ni nas veliko, ampak smo zelo zagreti in delavni. Delujemo na prostovoljni osnovi. Jaz sem član društva od leta 2010, sem se pa že

prej več let ukvarjal s heraldiko, zlasti z zastavoslovjem.

Ta konec tedna bo za vas in vaše društvo precej delaven.

V petek, to je jutri, bomo najprej ob štirih popoldne slovesno odkrili novo spominsko znamenje slovenski zastavi na Trgu republike. Končno. Več kot tri desetletja je trajalo, da smo prišli do znamenja na kraju, kjer je bila na predvečer osamosvojitve dvignjena slovenska zastava pred parlamentom. Več kot tri desetletja so pretekla brez možnosti, da bi se mimoidoči, predvsem tuji obiskovalci, lahko počuli, zakaj tam plapola zastava.

Po odkritju spominskega znamenja na Trgu republike pa bomo odšli na Wolfovo 8, kjer je znamenja slovenski narodni zastavi, in izvedli tradicionalno menjavo zastave.

Ta dogodek pa je že kar uveljavljen, kajne?

Drži. Prvič je bila zastavo slavnostno izobešena na Wolfovi 8 7. aprila 1998 v počastitev stopetdesete obletnice razvitja prve slovenske zastave. V času »pomadi narodov« leta 1848 so v mnogih mestih Avstrijskega cesarstva podporniki revolucije razvijali črno-rdeče-rumeno zastavo, ki je označevala liberalno revolucijo. Sedmega aprila 1848 je narodnjak dr. Lovro Toman prišel na Wolfovo v gostilno »Pri zlati zvezdi« in približal, da tu živimo Slovenci in ne Nemci, zato tudi ne bomo izobešali črno-rdeče-rumene »frankfurterice«, pač pa slovensko zastavo. S seboj je imel belo-modro-rdečo zastavo, ki so jo slovenski študentje prinesli z Dunaja in jo potem razvili.

Ali je glede na barvno kompozicijo slovenske zastave, ki je praktično enaka ruski zastavi, vplivalo porajajoče se panslovansko gibanje?

Izsiljene ali vsiljene zamenjave državnih simbolov se niso nikoli dobro končale.

Ni nujno. Modra in bela sta bili barvi kranjskega grba – moder orel na beli podlagi. Poleg tega ima kranjski orel rdeče kremplje, se pravi, da so bile vse tri barve že v starem kranjskem grbu. Seveda pa je panslovanska ideja lahko tudi nekoliko vplivala na študente, ki so zasnovali zastavo in barvno kompozicijo, ki so jo kasneje izbrali.

Sprašujem zato, ker nekateri menijo, da bi bilo treba zastavo zamenjati, da preveč spominja na rusko.

To ni razlog, da bi zamenjali zastavo. Slovenska zastava je slovenska, ruska pa ruska. To, da sta si podobni, je pač naključje.

Potemtakem niste naklonjeni morebitni zamenjavi zastave?

Načelno nisem proti zamenjavi zastave. Ne strinjam se s tistimi, ki trdijo, da je današnja zastava že mednarodno uveljavljena in bi njena zamenjava pripeljala do zmede. To ne drži, Slovenija ni tako svetovno prepoznavna, da bi zamenjava naše zastave ali drugih državnih simbolov pripeljala do kakšnega svetovnega pretresa. Narod se razvija, družba se razvija in to lahko pripelje tudi do zamenjave državnih simbolov. Vendar pa se ta sprememba ne sme zgoditi zaradi dnevno-političnih kapric ali svetovnonazorskih preferenc aktualne vlade. Zastava namreč predstavlja celoten narod in ne aktualne oblasti. Zaradi tega mora biti zamenjava državnih

Treba je ozvestiti ljudi tudi o tem, kako se pravilno izobesi državna zastava.

April - mesec slovenske zastave

V Društvu Heraldica Slovenica smo prehodili že kar lepo pot pri spodbujanju k izobešanju slovenske zastave, vsaj med prazniki, če ne kar vse leto, vedno pa na pravilen način. Dober odziv smo sprejeli kot spodbudo, da zaznamovanje dneva slovenske zastave razširimo na mesec slovenske zastave. Ozaveščanju o lastnih narodnih simbolih in vabilu k njihovi pravilni uporabi, kizabjema vsa politična stališča, etnično ozadje in osebne okoliščine, bomo dodali opozorilo, da slovenska zastava označuje našo skupno državo, ne politične oblasti.

Slovenska zastava je zunanji znak izjemne enotnosti, ki je našim prednikom omogočila, da so oblikovali slovenski narod, in nam, da smo se osamosvojili in ustanovili svojo državo; naslednjim generacijam državljanov Slovenije pa bo osnova za doseganje večje blaginje.

- Cilj meseca slovenske zastave je izboljšati zavedanje, da imamo lahko slovensko zastavo izobešeno skozi vse leto.
- Cilj meseca slovenske zastave je izboljšati zavedanje o tem, da je treba z našimi simboli ravnati spoštljivo.
- April je tisti mesec, ko praznujemo tudi dan slovenske zastave.
- Slovenska zastava je zastava vseh državljanov Republike Slovenije ne glede na narodnost, raso, spol, jezik, vero, politično ali drugo prepričanje, gmotno stanje, rojstvo, izobrazbo, družbeni položaj, invalidnost ali katerokoli drugo osebno okoliščino.
- Slovenska zastava simbolizira izjemno enotnost, ki je bila dosežena v postopku osamosvajanja.
- Slovenska zastava simbolizira našo samostojnost, neodvisnost in suverenost.
- Slovenska zastava simbolizira vse vrednote, ki smo jih zapisali v ustavo in za katere smo se pripravljali zavzemati.
- Slovenska zastava nas združuje in ne razdvaja.
- Slovenska zastava je zastava naše države in ne zastava aktualne oblasti.
- Slovenija kot mlada država potrebuje aktivno ozaveščanje o državnih simbolih.
- Slovenska zastava je simbol naše enotnosti, naše moči, misli in odločnosti nas vseh kot naroda.
- Slovenska zastava predstavlja upanje, svobodo, pravico in demokracijo.

► simbolov izvedena z najširšim konsenzom. Sploh pa ne sme biti izsiljena s pritiski od zunaj. Takšne izsiljene ali vsiljene zamenjave državnih simbolov se niso nikoli dobro končale. Del naroda jih ni sprejel, pripeljale so do delitve namesto do združevanja, ki je namen državnih simbolov.

Ali alternativne zastave že obstajajo?

Obstajajo tako zastave kot drugi simboli, nekateri so prav dobri, drugi nekoliko manj. Seveda pa, kot sem dejal, zamenjava zastave je odvisna od konsenza.

Kakšne so vaše preference?

Menim, da bi morale biti proge podolgovate kot pri sedanji zastavi. Problem bi znala biti barvna kombinacija, obstaja le sedem heraldičnih barv, večina barvnih kombinacij je že zasedena. Poleg tega nisem privržen kombinaciji zastave in grba. Zastava je zastava, grb je grb. Oba sta simbola sama po sebi in tako lahko pride do podvajanja simbolov. Osebno menim, da bi morala biti uporaba grba omejena na državne dokumente.

V nedeljo pa boste izvedli še eno prireditev ...

V nedeljo, letos je ta prav 7. aprila, bomo ob 14. uri izvedli tradicionalno proslavo ob dnevu slovenske zastave v Geometričnem središču Slovenije (GEOSS) v Spodnji Slivni pri Vačah. Tudi razvijanje zastave v Vačah je bilo prvič v počastitev stopetdesete obletnice prvega izobešenja slovenske zastave 7. aprila 1998, pri čemer je sodelovala tudi Slovenska vojska. Od tedaj tam vsako leto organiziramo slovesnost prvo nedeljo po sedmem aprilu, kar je postalo tradicionalno.

Koliko pa je običajno obiskovalcev na slovesnosti v Vačah?

Običajno okoli tristo, letos pričakujemo nekaj večjo udeležbo, od šeststo do sedemsto ljudi, saj so se napovedala tudi veteranska društva, da bodo s svojimi zastavami sodelovala pri slavnostni počastitvi, ki jo bo sicer izvedla častna četa Slovenske vojske.

Kako pa običajni državljani izobešamo zastavo, denimo ob praznikih?

V svoji soseski sem pred časom vodil statistiko. Okoli štirideset odstotkov stavb je izobešilo zastavo ob praznikih. Ni katastrofalno, ni pa seveda idealno. A zdi se,

Biografija

Aleksander Hribovšek je bil rojen leta 1977 v Celju. Diplomiral je iz zgodovine na ljubljanski filozofski fakulteti in je zaposlen v Mestnem muzeju v Ljubljani. Ker se je že v študentskih letih posebej zanimal za grboslovje in zastavoslovje, se je leta 2010 pridružil Društvu Heraldica Slovenica in postal leta 2016 njegov predsednik.

 Osebno menim, da bi morala biti uporaba grba omejena na državne dokumente.

da odstotek tistih, ki izobešajo zastavo ob praznikih, narašča. Na žalost pa mnogi izobešajo zastavo narobe, navpično namesto vodoravno. Treba je ozavestiti ljudi tudi o tem, kako se pravilno izobeša državna zastava.

Še tehnično vprašaje: na Wolfovi boste v petek menjali zastavo. Kako se pravilno »upokoji« izrabljena ali poškodovana zastava?

Lahko jo spoštljivo razrežete in odložite v zabojnik, razrezana zastava ni več zastava, zato to lahko storite. Lahko kose tudi sežgete v domači peči. V ZDA obstajajo posebni zabojniki za odslužene zastave, ki jih potem spoštljivo sežgejo. Nekaj podobnega bi radi uvedli tudi pri nas, zbrane zastave bi potem spoštljivo upepelili. Župnik Jože Plut se je celo ponudil, da bi to lahko storili v njegovi župniji, on bi tudi daroval mašo, da bi bila upepelitev res spoštljiva in na ravni. No, nismo še tako daleč, morda kdaj v prihodnosti. **[D]**